

EL SEGLE XII

LA XINA EN MAPES: NOVUS ATLAS SINENESIS

Els mercaders neerlandesos i anglesos havien començat a exercir en aigües asiàtiques al canvi de segle, els mapes neerlandesos es van tornar cada cop més importants.

El 1596, van Linschotten, un mercader neerlandès famós que havia viatjat **àmpliament per l'Àsia Oriental portuguesa, va publicar el llibre Itinerarium.**

El llibre no estava pensat pels Papes o els reis, sinó pels comerciants.

El mapa de l'Àsia Oriental de van Linschotten, dibuixat amb l'est a la part alta, és una peça caòtica. Corea està representada com una illa, Japó apareix en una posició bastant estranya i les províncies xineses estan ubicades aleatòriament.

Tot i això, el sud-est asiàtic, **que era el lloc d'interès pels neerlandesos,** està dibuixat amb exactitud.

Macau està acuradament a prop de Canton, la badia de Manila està dibuixada amb detalls meticulosos i Malacca, que aviat esdevindria una fortalesa dels **neerlandesos, està estrictament delineada.** Una segona edició de l'itinerarium de van Linschotten duia incorporada un mapa mundial molt famós dibuixat per un altre neerlandès, Petrus Plancius.

Tal com havia passat tres dècades abans amb el mapa d'Ortelius, Europa apareix com el continent més ric i dominant amb el món, la música i un mosquet als seus peus.

A l'altra part superior, Àsia luxosa també va vestida amb roba de seda.

Per contra, Amèrica i Àfrica estan nues.

L'Àsia Oriental de Plancius ja mostrava Corea i Japó al seu lloc i era extremadament rica en detalls pel que fa al sud-est asiàtic, on el clau d'espècia, les nous moscades i el sàndal són detallats concretament. A la primera dècada del segle XVII, el mapa mundial més influent era probablement, el mapa de Mercator-Hondius del 1610. Com havia estat el cas amb el mapa de van Linschotten, el mapa de Hondius mostra informació geogràfica molt rudimentària, amb Corea representada com una illa i Japó en una posició estranya.

El mapa conté un fort missatge polític. La matança de cristians a Nagasaki és un record del tancament del Japó als comerciants estrangers, mentre que la doble

presència de joncs xinesos i de vaixells europeus al mar de la Xina suggereix les **possibilitats comercials de l'Àsia Oriental**.

Una meravellosa Gran Muralla tanca el país, mentre que l'enginyós carruatge de vent xinès garanteix una arribada còmoda a la Xina. Seguint la tendència del mapa mundial de Petrus Plancius, al **mapa general d'Àsia de Hondius, segueix apareixent** el nom antic de Cathay, però retirat cap al nord i Beijing apareix tres cops, dos amb el seu nom antic Khambalic, el nom que Marco Polo va donar a la capital de la dinastia de Yuan. El 1655, 25 anys després del mapa Mercator-Hondius, Martino Martini, el jesuïta autor de De Bello Tartarico, va publicar un altre llibre, Novus Atlas Sinensis, que va guanyar una popularitat enorme i va donar un coneixement molt més clar de la geografia xinesa. A la portada, el Papa projecta una llum que **il·lumina la Companyia de Jesús i una espelma portada per un àngel que obre les portes de la Xina.**

Al llindar, els àngels estan jugant amb un mapa de la Xina i un globus terraqüi que també mostra la Xina.

El somni jesuïta era **l'apreciació de la Xina. Els mapes de la Xina de Martino Martini eren molt promoguts per l'orde jesuïta, que utilitzava el seu mapa general de la Xina com a portada de China Illustrata de Kircher, publicat el 1667.**

En ell, dos líders jesuïtes de la missió a Xina, Adam Schall i Ferdinand Verbiest **sostenen el mapa de Martini com a peça principal d'identificació.** L'atles de Martini contenia un mapa general, una narrativa llarga i completa sobre la Xina i una descripció detallada de les províncies de la Xina.

Cada una duia annexada un mapa provincial.

Tant les descripcions com els mapes de les 17 províncies segueixen els patrons **bàsics de l'Enciclopèdia Geogràfica Xinesa, el Guangyu tu, del segle XVI.**

El Guangyu tu va ser el compendi més complet sobre geografia xinesa, i tant Martin de Rada com Matteo Ricci el van utilitzar exhaustivament. Tots dos missioners reproduïen als seus respectius textos les estadístiques que conté el llibre.

Martini probablement també va consultar diccionaris geogràfics locals i altres fonts xineses i va treure profit de les seves observacions personals.

Però hi ha una similitud considerable entre els mapes regionals de Martini i els mapes regionals del Guangyu tu.

Aquest és, per exemple, el cas de la península de Shandong. El mapa de Martini segueix les tendències del mapa xinès anterior.

El mapa general de Martini era molt millor que els mapes de la Xina accessibles a Europa fins a la meitat del segle XVII.

Martini afegia a cada província una escala per clarificar les distàncies involucrades i un o dos dibuixos evocatiu de les principals característiques de la província.

La província de Beijing de Peitchili porta la imatge de l'emperador i la seva consort sota una ombrel·la cerimonial. Nanjing, que va ser la capital secundària de la Xina,

mostra jesuïtes i els seus assistents laics en un ambient llibresc. Huguang apareix com una província molt agrícola. Sichuan com un lloc d'exèrcits i bandits. Yunnan com una regió habitada per bàrbars i elefants amb una frontera al nord que obre cap a terres budistes. L'atles de Martini també tenia un apèndix que aportava la identificació definitiva de la Xina amb Cathay.

Tot i que feia molt temps que Martin de Rada havia identificat la Xina amb el Cathay de Marco Polo, un segle més tard, alguns erudits europeus encara creien que aquesta pregunta seguia sense resoldre. El Novo Atlas Sinensis va obtenir una gran difusió quan va ser inclòs a l'atles mundial més important del segle XVII, publicat a Amsterdam per Johannes Blaeu, tot i que el mapa general de la Xina de Blaeu rebutjava la silueta de Martino Martini a favor del model més establert del Mercator-Hondius. La popularitat de l'atles de Martini va augmentar pel fet que a mitjans del segle XVII els mapes s'estaven convertint en elements decoratius habituals als interiors europeus, com es pot veure clarament a les pintures dels artistes neerlandesos. El pintor de Delft, Vermeer, inclou mapes a diversos dels seus treballs i també es dona el cas amb altres pintors neerlandesos com Jonathan Maes. A les cases dels mercaders aquests mapes proclamaven orgullosament la connexió dels seus propietaris amb el món real. L'atles de Martini mereixia la seva popularitat, tot i que el seu mèrit real va ser adaptar a l'estètica europea un atlas xinès molt conegut, les estadístiques i textos del qual ja s'havien inclòs als informes de Martin de Rada i Matteo Ricci.

Però els seus mapes amb colors i els seus cartutxos bonics donaven per primer cop un perfil geogràfic precís de les províncies de la Xina.